

SZÁM.

indnyá-
g köny-
gölelte

kedves
özödve
előled'

aratott,
51 a de-
ha Gá-
Gábor
próddá

neum-épület
rsulat.

KIS LAP

ŐSZSEL. (Lásd a 230. lapon.)

15. szám. — 1877. Ára negyedévre 1 frt. 40 kr.

XIII. kötet.

A REPÜLŐ CSACSI.

— Mese. —

(Folytatás.)

LYEN különös dolog még soha sem történt Aladár barátunkkal... fogadni mert volna, hogy ébren van... és mégis... lehetséges-é, hogy valaki olyasmit mondjon, hogy neki röpülő csacsija van? De még csak akkor kezdődött ám az igazi csoda. A néni fölkel, odalépett Aladárhoz és ezt sugta fülébe:

— Ha látni akarod a röpülő csacsit, jöjj utánam.

A néni a szomszéd szobába ment... és Aladár gyorsan utána... Sok szép termen mentek végig, melyeket Aladár eddig még soha nem is látott; mindenikben volt valami ritkaság, melyet szeretett volna jobban megnézni, de nem volt rá ideje, mert az öreg néni csodás gyorsasággal ment előtte, alig bírta futva utólni, míg végre eljutottak egy nagy terembe, melyből többé nem lehetett tovább menni sehová. A terem tele volt a leggyönyörűbb virágokkal s egészen világos is volt benne, ámár ablaknak nyoma sem volt. A néni körülnézett és így szólt:

— Ugy látszik, a két szerecsen nincs itt. Csöngess csak, fiacskám!

Aladár körül nézett, jobbra, balra, előre-hátra, de csöngetyühuzót sehol sem látott. A néni mosolyogva mondá:

— Látod ott a sarokban azt a kis harangvirágot? Rázd meg!

Aladár odalépett a virághoz s megrázta. És ime, — a kis virágkelyhekből ezüst csöngésű éles hang hallatszott. De Aladár rá sem ért a csodálkozásra, mert

alig hallatszott a virágok csöngése, hirtelen fölpattant a falban egy titkos ajtó s egy piczike szerecsen fiu lépett be. Meghajlott s a néni így szólt:

— Vezesd elő a röpülő csacsit!

A kis szerecsen ismét meghajlott és távozott, Aladár pedig bámulva kiáltá:

— A röpülő csacsit?!

— Igen, szólt a néni. Jöjj, kövess ez ajtón át a titkos kertbe, mindjárt meglátod magad is. Észrevettem, hogy nem tudod elhatározni, madarat válaszsza-e magadnak vagy csacsit; kiségitlek tehát a bajból s adok neked olyan csacsit, mely egyszersmind madár is és repülni tud.

— Oh, milyen gyönyörű lehet az!

Kimentek a kertbe, mely még sokkal szebb volt, mint a melyet Aladár eddig ismert; leültek egy padra s alig ültek ott egy-két perczig, megjelent a kis szerecsen egy csunya, de nagyon csunya kis vezetve. Aladár ugyancsak kellemetlenül csacsit volt meglepetve és ilyenformát gondolt:

— No bizony, ez ugyan gyönyörű egy állat! Szeretném tudni, mit csinállok egy ilyen förtelmes csacsival!

A néni kitalálta gondolatait és így szólt:

— Ne itélj rögtön! Várd meg előbb, mit tud ez a csunya kis csacsi s csak azután szólj, hogy kívánod-é vagy sem.

Ezzel intett a szerecsennek. Ki azonnal a csacsi hátára ült és várt, — várt egy titkos jelszóra, hogy megindulhasson. És a néni kimondá e szavakat:

— Eredem! Beredem! Repülj föl!

Az eddig lustának, nehézkesnek látszott csacsi e szavakra csodálatosan meg-

változott; szemei villogtak, nyakát büszkén fölegyenesíté, két oldalából pedig hirtelen két szép szárnya nőtt ki, melyeket kiterjesztett mint valami sasmadár. Egy pillanat múlva már emelkedett fölfelé s alig telt belé néhány percz, már fönt volt a magasban, hogy szinte szédítő volt utánna nézni. Gyorsan és biztosan szeldelte a levegőt s Aladár egészen elámulva nézte a csodás jelenetet. Ilyenről még álmodni sem mert volna eddig.

— No's, szólta a nénike, most is azt hiszed-e még, hogy ez egy förtelmes csacsi?

— Oh dehogya! Ez a leggyönyörűbb állat, melyet valaha láttam! Ez nem is csacsi, ez valóságos madár!

Ezalatt a kis szerecsen fönt a magasban röpkedett és oly biztosan ült a csacsi hátán, hogy nem kellett félni a leeséstől, Aladár le nem vette róluk szemeit s türelmetlenül várta, hogy ismét leszálljanak a földre. Jó ideig kellett várnia, míg végre a kis szerecsen megelégette a légutazást és lassacska lebozsátkozott, épen Aladár és a nénike lábaihoz. Aladár rögtön megszólalt:

— Kedves nénike, ha a csacsi még nem fáradt el, ugy-e megpróbálhatom én is mindjárt a repülést?

— És mernél vele fölrepülni a magasba?

— Oh, miért ne? Látom, hogy ennek a kis szerecsennek semmi baja sem történt.

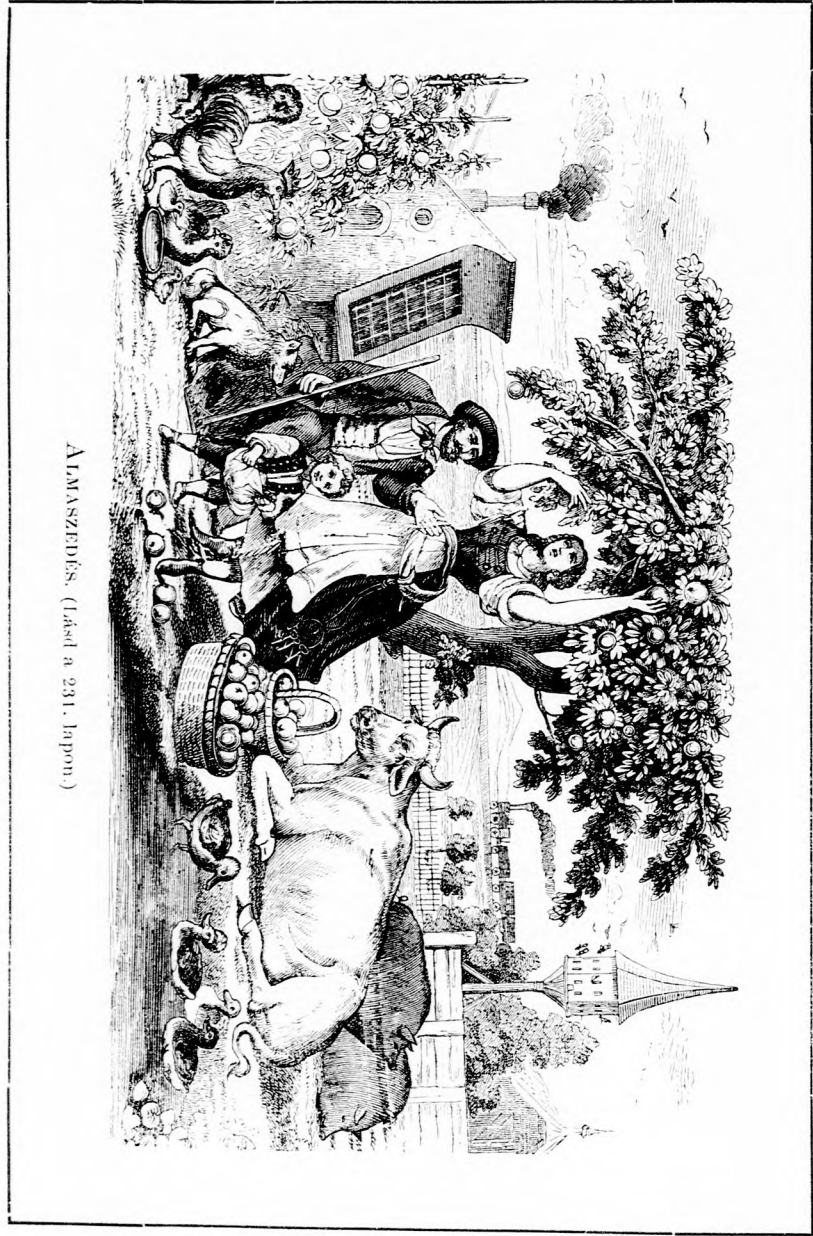
— Ám legyen. Előbb azonban jól meg kell tanulnod a két jelszót, melyre a repülő csacsi hallgat; e nélkül nem engedelmeskedik. Hogy fölrepüljön, ezt kell

neki mondani: »Eredem, beredem, repülj föl!« Ha pedig fönt vagy a magasban és le akarsz szállni a földre, azt kell mondanod: »Ibidi, ubidi, menj haza!« Ezt el ne feledd, mert különben örökre ott maradsz fönt a felhők között és többé meg nem ment senki sem! Tehát jól vigyázz!

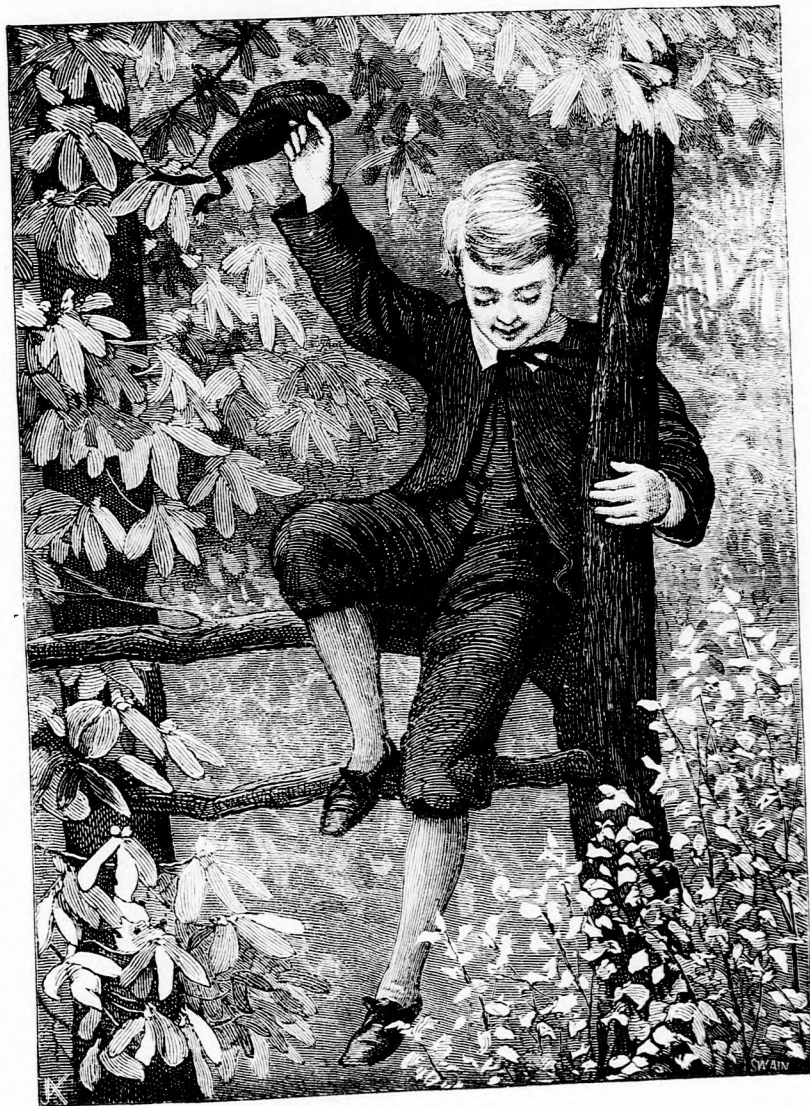
Aladár néhányszor ismételte a titkos szavakat s midőn azt hitte, hogy már jól tudja, odalépett a csacsihoz, megsimogatta, felült a hátára s vigan köszönve a nénikének, kimondta a bűvös szót. És a csacsi azonnal engedelmeskedve, fölszállt vele a magasba.

Olyan csodálatos érzést Aladár még soha sem tapasztalt, mint mikor a repülő csacsi hátán gyorsan fölemelkedett a magasba. Alig mult egy két percz, már a kastély teteje fölött lebegett ... aztán mindig magasabbra szállt, míg végre már alig ismert meg valamit a földön. A kastély a körülte elterülő nagy kerttel csak egy kis gyermekjátékszernek látszott, az embereket többé meg sem különböztethette. És még mindig följobb-följobb emelkedett s nem is gondolt a visszatérésre, olyan gyönyörűséget talált a röpülésben. Csak akkor tért kissé magához, mikor végre fájni kezdett; mert tudjátok, fönt a magasban a levegő sokkal hidegebb, úgy hogy bizony ott akár meg is dermed az ember. Aladár tehát megelégette a próbarepülést és vissza akart térni a földre. Ki akarta mondani a titkos jelszót, de hamarjában az jött a nyelvére, mely a felröpülést parancsolja. Ennek hallatára pedig a csacsi még nagyobb gyorsasággal kezdett emelkedni s Aladár csak akkor vette

(Folytatása a 230. lapon.)

Almaszedés. (Lásd a 231. lapon.)

ALMA-SZEDÉS. (Lásd a 231. lapon.)

(Folytatás a 227. laphoz.)

észre tévedését, mikor már messze tul volt a felhőkön is és a csacsi még mindig följebb röpült.

Nagy lett ekkor az ijedelme s hamar ki akarta mondani a másik jelszót, de nem jutott eszébe; csak félig-meddig találta el, ez pedig a csacsinak nem volt elég, folyton följebb emelkedett. Az ijedség most még jobban megzavarta Aladárt s a helyes szó még kevésbé jutott eszébe. Összevissza mondogatott mindenféle szavakat, ami persze semmit sem használt s a repülő csacsi kedvére szállongott a felhők között, mintha örökké ott akarna maradni.

(Vége következik.)

ŐSZSZEL.

(Képpel a czimlapon.)

ERIK a szőlő
A lugasokban.
A szüretünk bő
Kádba bepottyán.

Méz izü góhér,
Enyhe kadarka:
Már csak alig tér
A kosarakba.

S rendez az apjuk:
Mind ki no réstre!
Ezt kitapossuk,
Mars be a présbe!

S rendez az anyjuk
Szélre kiállva:
Ezt fölakasztjuk
A kamarába!

Álljatok Anna
Most kiesi körbe,
S hulljon az alma,
Nospolya, körte!

A garabónk biz
Megtél a jóval:
Hull bele som, bis,
Szilva, dióval.

Hull bele alma,
Hull bele körte,
Kapja is Anna,
Miska, meg Örzse.

S szől kicsi Anna:
Megy, keze fázik!
S messze kanyargva —
Jól bepofázik.

AZ EKÉRŐL.

I. Az első eke. — II. Egy nagy férfiú az eke mellett. — III. Egyiptomi szántóvető.

(Képekkel a 237. és 240. lapokon.)

ALIG hiszem, hogy akadna köztetek, aki még nem látott ekét és nem látott szántani. Olyan közönséges dolog ez, hogy igazán csodálkozni lehetne, ha valaki nem ismerné és nem tudná, hogy az eke adja meg nekünk mindennapi kenyérünket, mert a földmives az ekével szántja föl a földet, hogy belevetesse a különféle magot, melyből aztán a szép buza, rozs és más hasznos növény fejlődik.

De nem mindig volt ez ám így. Régen, persze nagyon régen, sok ezer esztendővel ezelőtt az emberek még nem ismerték az ekét és keservesen kinlódtak, míg a földet fel birták törni, hogy a magot elvethessék. De végre mégis föltalálták az ekét és ekkor már nagyon örültek, mert már tudtak szántani; pedig az első eke ugyancsak ügyetlen szerszám volt és mi most nagyot nevetnénk, ha valamely gazdát ilyen ekével látnánk szántani. Akkor azonban még a rozs eke is igen jó volt és az emberek lassanként mindinkább tökéletesítették az eleinte oly egyszerű szántó eszközt, különösen mikor már vasat jól tudtak gyártani és jó erős ekét készíthettek. És minél több és jobb ekék

voltak, annál több ember foglalkozott a szántással, annál több hasznos növény termett és így az emberek és egész országok annál gazdagabbak lettek. Tehát látjátok, az eke nagyon nagy szolgálatot tett az embernek.

Voltak régi időkben és vannak még most is itt-ott vad néptörzsek, melyek nem ismerik az eke használatát, vagy ha ismerik is, nem akarják használni, mert aki szánt-vet, annak egy helyben kell laknia szorgalmasan dolgoznia; a kóbor, műveletlen népek pedig irtóznak a munkától; inkább szenvednek szükségét, éheznek, fáznak, csak ne kelljen dolgozniok. Az ilyen néptörzsek messze a művelt országoztól vadonokban barangolnak, pusztán vadászatból élnek, nincsenek városaik, de még falvaik, vagy csak állandó házaik sem, nem ismernek semmi szépet és igazán jót s valóban sajnálatra méltó teremtések. Mihelyt azonban valamely efféle kóbor vad népet rábírt valaki, hogy az ekét használja, szántson, vessen és a bőtermést arassa: akkor minden megváltozik; az előbbi kóbor, vad emberek házakat építenek, szorgalmasan dolgoznak és lassanként művelt, derék nép válik belőlük.

Ezért tehát az eke, vagyis a földművelés minden időben a legnagyobb tekintélyben állott. A régi időkben hirneves nagy férfiak maguk sem röstellették megfogni az ekeszarvát és szántani s e férfiak közt főleg megemlítendő Cincinnatus, kit hajdan a hatalmas római birodalom előkelői az ekénél találtak, mikor fölkeresték, hogy őt az ország kormányzására fölszólítsák. Cincinnatus elment velök, több esztendeig kormányozta a hatalmas birodalmat és azután visszatért mint egyszerű ember az ő kedves ekéjéhez, nem vágyott a fény és pompa után, melyet könnyen megtarthatott volna továbbra is.

A mi mostani ekénk természetesen sokkal jobbak, mint voltak a régié; de vannak hátramaradt népek, melyek még most is éppen olyan ekéket használnak, mint

őseik ezelőtt több ezer esztendővel s ilyen láthatok az egyik rajzon, mely egyiptomi szántóvetőt ábrázol, a ki bivalyt és tevért fogott össze a rozsz eke elé és úgy hasogatja a földet.

ALMA-SZEDÉS.

(Képekkel a 228. és 229. lapokon.)

Hajh! már őszre csavarodik.
Hah! maj korán alkonyodik.
Gulya ménes takarodik.
Fán az alma pirosodik.

No, ki mászik föl a fára?
Egyik szedi, másik rázza.
S garabót rakván alája
Hull a sok áldott almája!

Szedjük, szedjük, vigan szedjük!
Am azt figyelembe vegyük:
Csak egyik felét megegyük,
Többbit télire eltegyük!

Kis értesítő.

A török sebesültek részére a „Kis Lap” szerkesztőségéhez következő adományok érkeztek:

Kotán Ilonka, Hidasi Etelka,

Sipos Margit és Árpád által

eljártszott szindarab jövedel-

mekép 1 frt — kr.

A dencsházai ref. népiskola

növendékeitől 2 frt 20 kr.

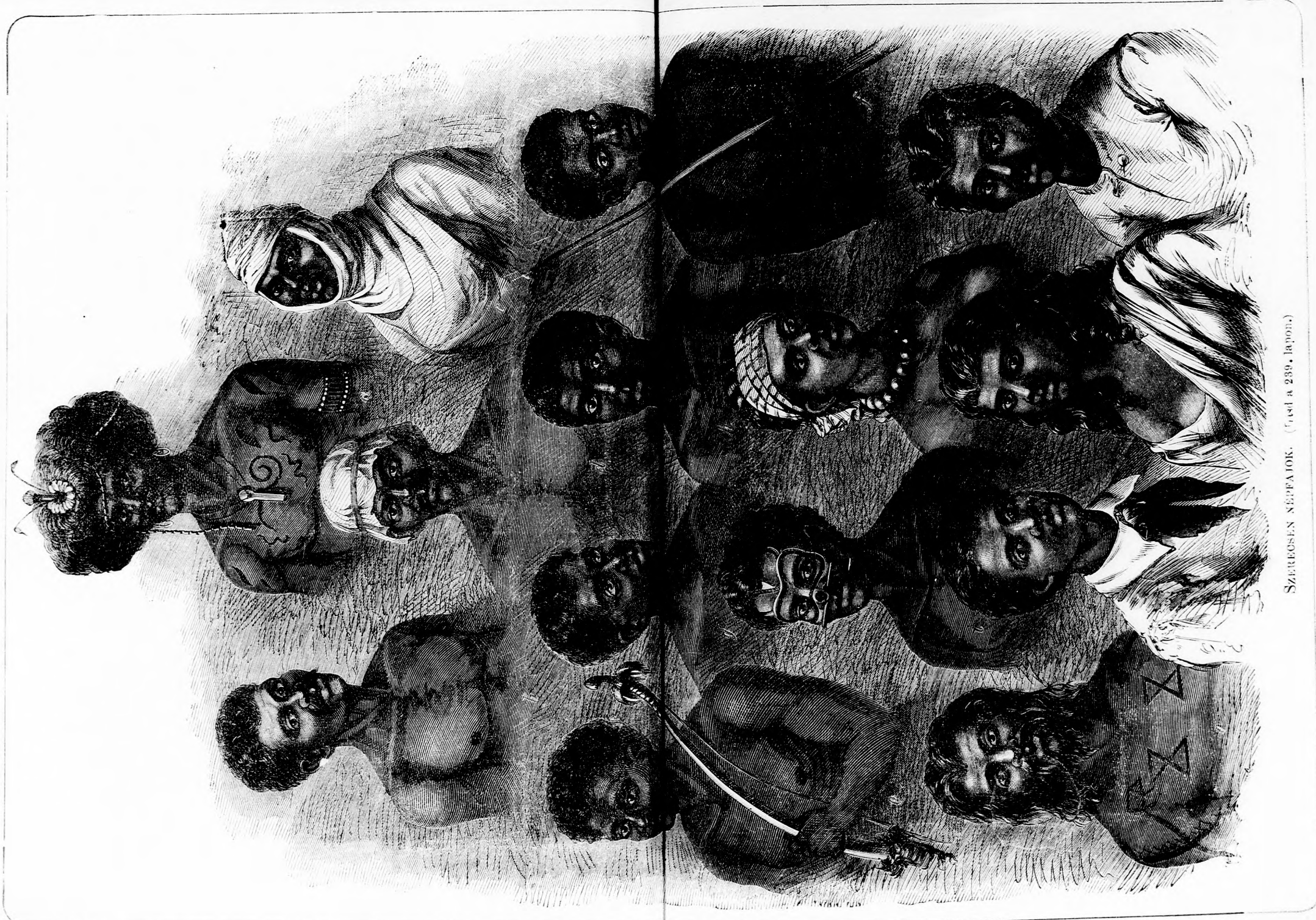
Összesen 3 frt 20 kr.

Továbbá egy nagy csomag tépést küldtek be R a h ó r ó l ottani gyermekek.

Mindezen nemes szívből eredt adományokat eljuttattam rendeltetésük helyére.

FORGÓ BÁCSÍ.

A »KIS LAP« XIII. köt. 10-ik számában közölt képrejtvény megfejtését utólag beküldték még: Kalmár Margit, Schiffer Imre.

SZERECSÉN NÉPEIÉK. (Tasul a 239. lapon.)

A VÉN GÁSPÁR KUTYÁJA.

— Beszélyke. —

(Képpel a 221. lapon.)

IGYÁZZATOK! Ne bántsátok azt a kutyát! Meglássátok egyszer még baj lesz belőle . . . mert Hektor haragos is tud lenni . . .

— Dehogyan tud . . . nézze csak Gáspár bácsi . . . még azt sem bánja, ha a fülét-farkát húzogatójuk . . .

— No no . . . majd megbánjátok! Hektor! ide hozzám! egészen elrontjátok az én jó kutyámat, ti kis semmirevalók. Menjétek az iskolába . . . tanuljátok a leczkétéket . . .

— Már megtanultuk, már tudjuk!

Igy folyt a beszélgetés tovább s azt lehetett volna hinni, hogy ellenségek találkoztak ott a falu széles főutcáján; de épen megfordítva: akik így incselkedtek egymással, azok a legjobb barátok voltak és igazán szerették egymást. A vén Gáspár hajdan urasági vadász volt, s mindig tudni lehetett, ha az ő okos kutyájával végig ment a falun, mert ekkor valamennyi gyerek összefutott s körülvette az öreget meg kutyáját, aztán folyt a vidám tréfa és játék sokáig.

A vén Gáspár még mindig a falun kívül jó messzire, az erdő szélén lakott egy kedves kis házikóban, melyet uraságától kapott. Mi gyerekek jól ismertük e házikót, szabad időnkben sokszor játszottunk közelében s ha elfáradtunk, vagy ha rossz idő lepett meg, nagy zibajjal berontottunk Gáspár bácsihoz, ki épen oly örömmel fogadott, mint kutyája, az okos Hektor, a mi kedves játszótársunk. Az öreg leültetett, maga is közénk ült és be-

szélt mindenféle adomákat, történeteket régi vadász-életéből, melyeket mi nagy áhítattal hallgattunk; persze, sokszor olyan fücsákat mondott, hogy szinte elánultunk és ha figyeltünk volna rá, milyen fücsán mosolyog hozzá, észrevehettük volna, hogy csak tréfál s mesét beszél; de elhittük neki, leginkább azért, mert Hektor példáján csakugyan láttuk, hogy a tapasztalt vadászok valóban rendkívüli dolgokat tudnak mivelni kutyáikkal. Ez valóságos inasa volt az öreg vadásznak.

Gáspár bácsi hetenként egyszer-kétszer bejött a faluba, hogy eleséget vásároljon magának; Hektor a szájában tartotta a nagy kosarat s hűségesen vitte gazdája után. Nem ritkán történt azonban hogy Hektor egymaga jött a kosárral; ez annak a jele volt, hogy az öreg Gáspárt megint bántja a köszvény, nem tud a lábára lépni. Ilyenkor tehát egy kis papirosra fölírta, mire van szüksége, a papirost beletette a kosárba és utnak ereszté Hektort; a hű állat pedig bejött a faluba, megjelent a szokott házak előtt s miután a kosarat telerakták, visszaindult gazdájához. Senki sem bántotta útjában, még mi pajkos gyerekek is inkább védelmeztük; ámbár az is igaz, hogy nem igen volt tanácsos bántani Hektort, mert öreg volt már ugyan, de rendkívül erős és bátor; keservesen megbánta volna akárki, ha mert volna vele kikötni.

Hektor nem volt vadászkutya, hanem újfundlandi s Gáspár bácsi elbeszélte nekünk, hogyan jutott hozzá.

— Hát tudjátok, fiuk — mondá, — régen volt az; akkor, mikor én még egész-

séges el-
tizenkét
a szép
ebeket,
tam a k
a betan

V
dija és
szép vo
beteges

—
való ku
el és fo

E
gyetlen
ártatlan
és ott
sokáig
szólt:

—
időt h
hogy
marad

—
gos un
hever

S
veszet
— ig
radt.

vén v
ápol
én ki
ugy

eszte
testv
vissz

kuty

séges erős ember voltam . . . körülbelől tizenkét esztendeje. Uram nagyon szerette a szép kutyákat s tartott nemcsak vadászebeket, hanem más fajtákat is; én voltam a kutya-professor, mert jól értettem a betanításhoz.

Volt gazdámnak egy szép ujfundlandija és ennek három kölyke. Kettő igen szép volt, de a harmadik annál csunyább, beteges, még egy hónap multával is vak.

— Ebből soha sem lesz valamire való kutya, mondá gazdám. Gáspár, vidd el és fojtsd a vízbe.

Elvittem, de nem birtam olyan kegyetlen lenni, hogy megöljem a szegény ártatlan kis állatot. Hazavittem lakásomra és ott ápoltam, gyógyitgattam, bizony sokáig hiába. Gazdám látta ezt és így szólt:

— Ugyan Gáspár, mért töltöd az időt hiába azzal a satnya állattal? Látod, hogy nem segít rajta semmi, nyomorék marad egész életében.

— Már csak megpróbálom, nagyságos uram, felelém. Jó faj, hátha mégis kiheveri a bajt?

Sokáig úgy látszott, mintha kárba veszett volna minden fáradságom, Hektor — így neveztem el — csak sovány maradt. De nem azért voltam én tapasztalt, vén vadász, hogy kifogyjak a türelemből; ápoltam, gondoztam tovább is és végre az én kis kutyám kezdett erősödni, szépülni, úgy hogy mindenki csodálkozott. Mire esztendőös lett, sokkal szebb volt, mint testvérei. Elvittem tehát gazdámhoz és vissza akartam neki adni; de ő így szólt:

— Nem, Gáspár, ez most már a te kutyád. Te mentetted meg a haláltól, te

neveltél belőle ilyen szép állatot, teljék tehát örömed is benne; neked ajándékozom Hektort.

Megköszöntem szépen s igazán örültem, pedig akkor még nem is gyanítottam, mennyire hasznomra, fog válni az én hű kutyám. Vadászatra nem igen lehetett használni, csak otthon tanitgattam mindenfelére. Nem sokára utólért a betegség, többé nem járhattam én sem az erdőbe, hanem itt csöndesen megvonulva éldegélek Hektorral az én hű társammal. Ti magatok is látjátok, milyen hálásan megszolgálja a jót, melyet vele tettem, mert most sokszor ő gondoskodik rólam.

Természetes, hogy ez elbeszélés után csak még jobban szerettük Gáspár bácsit is, Hektort is.

A nyár elmúlt, utána az ősz is, beköszönt a fagyos tél, melyet az öreg Gáspár nagyon nem szeretett, mert a hideg időjárás mindig meghozta köszvénybaját, úgy hogy csak nagyon nehezen tudott el-sántikálni a faluba. Sokszor két hétig sem láttuk; csak Hektor ballagott be a kosárral, melyet mindig telerakva, pontosan vissza is vitt gazdájához.

Már karácsony felé közeledett az idő, nagy hó borította a földet s a beteg Gáspár bácsi most már épenséggel ki nem mehetett házikójából. Megint Hektor indult utra a kosárral és ment, mendegélt is a falu irányában. De most az egyszer rendkívüli dolog történt vele. Nem jutott el a faluba.

Az országuton ugyanis koci jött szembe s a kocsiban ülő utas észrevette a kosárral ballagó szép ujfundlandit. Nagyon megtetszett a gyönyörű állat az

idegennek elbatározta, hogy — elviszi. Abból, hogy a kutya a kosarat szájában hordja és egyedül, minden kísérő nélkül szépen ballag előre, gyanította az idegen hogy ez szelid, okos állat és szép szóval boldogolni lehet vele. Nem támadta meg tehát, hanem nyájasan magához csábította; Hektor pedig, szokva lévén ahhoz, hogy mindenki játszik, enyeleg vele, gyantlanul közeledett az idegenhez. Ekkor

ez hirtelen hurkot vetett a kutya nyakára, úgy hogy szegény Hektor kieresztette szájából a kosarat és védeni kezdte magát, de hiába; az idegen, kocsisa segítségével megkötözte a kutyát, bedobta a kocsijába s aztán gyorsan elhajtattott.

A kosár ott maradt az ut szélén a hóban; a kosárban volt a rendes kis levél, mely csak annyiból állt, hogy »eleségem elfogyott« s melyet rendszeren az öreg Gás-

A VÉN GÁSPÁR KUTYAJA. (Lásd a 214. lapon.)

pár egy öreg barátja szokott elolvasni, hogy aztán a kosarat megtöltse élelmi szerekkel. De most bizony senki sem olvasta el, a kosár nem jutott be a faluba, a falubeliek közül az uton, valaki csak megtalálta és megismerte volna a kosarat; azonban szerencsétlenségre folyvást nagyon havazott s a kosár nem sokára egészen eltűnt a magas hóréteg alatt, senki sem is gyaníthatta, hogy ott van.

Az öreg Gáspár azonban otthon mindinkább nyugtalanul várta kutyáját. Már esteledett és Hektor még mindig nem tért haza. Az öreg aggódni kezdett s nem bírta kitalálni, mi történt az ő hű kutyájával.

— Nem lehet máskép, mint hogy az erőlőből farkasok törtek elő s megtámadták! gondolá.

Az öreg teljesen meg volt győződve, hogy Hektor csak ilyen végső veszedelem

miatt
 aztán
 tőségél
 jártak
 jon...
 valami
 dályál
 Hektor
 Kin
 torokh
 támas
 pár b
 az ab
 nyitot
 erejéb
 Hektor
 hívta,
 tett, c
 ba: c
 tán is
 tájon.

miatt mulaszthatta el kötelességét. De aztán mégis kételkedni kezdett ennek lehetőségében, mert hiszen farkasok soha sem jártak ezen a tájon... Tehát más valami nagy akadály állhatta útját Hektornak.

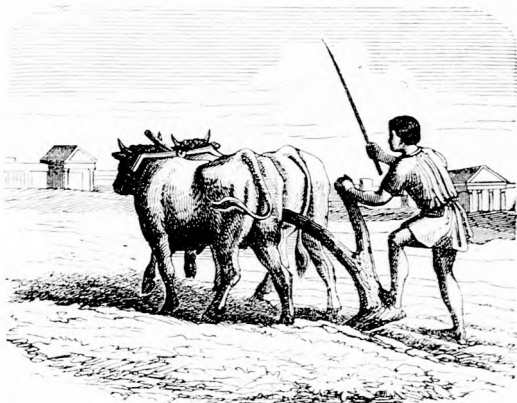
Kinosan a buktorokhoz, falhoz támaszkodva, Gáspár bácsi eljutott az ablakhoz. Kinyitotta, s egész erejéből kiáltozta Hektor, nevét: hívta, füttentgett, de mind hiába; csak a visszhang felelt szavaira, aztán ismét néma csönd uralkodott az egész tájon.

Képzeltetik a szegény beteg öreg szomorúságát és aggodalmát! Egészen elhagyatva, távol minden segítytől feküdt

itt házikójában, elesége fogytán volt s ha véletlen segítség nem érkezik, akkor veszeve van, éhen kell halnia!

Elmult két nap, elmult a harmadik nap is, de Hektor nem tért vissza s azt is hiába remélte Gáspár bácsi, hogy a faluból valaki oda té-

vedjen. Mindenki a közeledő karácsonyi ünnepre készült, és a rendkívül rossz idő miatt bizony senkinek sem volt kedve

AZ ELSŐ EKE. (Lásd a 230. lapon.)

EGY NAGY FÉRFIU AZ EKE MELLETT. (Lásd a 230. lapon.)

messzebb sétálni. Mi gyermekek a nagy hidegben szintén inkább a szobában játszottunk s gondoltunk ugyan Gáspár bácsira, de mert nem láttuk »inasát« — mint Hektort neveztek, — azt hittük, hogy az öregnek semmi baja, nincs szüksége semmire.

Pedig bizony nagy volt a szegény öreg baja, és napról-napra nagyobb lett. Bármennyire gazdálkodott az eleséggel, mégis csak elfogyott az s már a negyedik nap is megvirradt, mégsem érkezett sehonnan segítség. Az aggodalom, szomorúság még betegbé tették a jó öreget, már alig birt fölkelni ágyából, hogy legalább befűtsön s meg ne fagyjon a csikorgó hidegben.

Órákat, napokat töltött így kínos elhagyatottságban s végre már belenyugodott abba, hogy meg kell halnia.

— Bizonyosan megölték szegény Hektort is, mondogatá magában. Kedves hűséges Hektorom! Együtt vénültünk meg . . . te voltál legjobb, legigazabb barátom. Bizonyal el nem hagytál volna, ha valami szerencsétlenség nem ér. Isten így akarta, belenyugszom . . . érzem, úgy sem fogok már sokáig élni.

Ebben bizony igaza volt, mert ötödik nap reggel az utolsó darabka kenyeret ette meg; aztán éhezett. Az éhségtől, szomorúságtól és súlyos betegségétől egészen kimerülve, tehetetlen feküdt ágyában és megadással várta halálát.

E nap pedig másoknak az öröm napja volt. Karácsony estéjére készültek minden házban s nálunk is sütöttek, főztek. Mi gyermekek pedig türelmetlenül vártuk, hogy besötétedjék és kezdődjék az esti

kellemes mulattság. Bizony nem volt tehát esoda, hogy másra nem igen gondoltunk, csak saját magunkra.

Végre megjött az est, javában megindult a mulatság, s volt öröm, nevetés, azután pedig pompás vacsora. Épen végére értünk a vacsorának, midőn kívülről egyszerre valami sajátságos hang hallatszott, úgy hogy mindnyájan szinte megrezentünk. Fájdalmas vonítás volt ez, halk, gyöngye, de azért megismertük — Hektor hangját.

— Mi ez? szólt mamánk meglepetve. Ez Hektor, a vén Gáspár kutyája. Mit keres itt ilyen későn este?

Kinyitottuk az ajtót s csakugyan egy kutya jött be, de hamarjában alig ismertünk rá a szép, hatalmas Hektorra. Le volt soványodva, bemoeskolva, borzas és szinte eldőlni látszott a nagy fáradságtól. De azért ő volt, Hektor, bizonyította a kosár melyet a szájában tartott.

— Ez furcsa! szólt mamánk. A kosár csupa hó, és ime . . . itt az irás benne egészen átázva, olvashatatlan. Itt valami baj történt . . . ez a szegény kutya talán már régen távozott hazulról s a jó öreg Gáspár hasztalan várja . . . talán éhen is hal. Gyorsan, fogass be fiam, megyünk az öreg Gáspárhoz!

Izgatottan ugrottunk föl mindnyájan s mialatt mi fiuk siettünk befogatni a nagy szánkóba, mamánk telerakott egy nagy kosarat mindenféle jóval, nem felejtve el egy palaczk erősítő borocskát sem. Alig félórával később mindnyájan — Hektor is velünk — ott voltunk az öreg Gáspár háza előtt. Az ablak sötét volt, az ajtó belőlről becsukva, mély csönd kint és

bent. Erővel betörtük az ajtót, gyertyát gyújtottunk s ott találtuk a jó öreget az ágyban, egészen elgyöngülve, de még minden nagyobb baj nélkül. Befutottunk, mamánk főzött jó meleg levest s rövid idő múlva vége volt minden szomorúságnak, mindnyájan örvendettünk, de mégis senki annyira, mint a vén Gáspár és hű kutyája, mikor egymást viszont látták.

Gáspár bácsi elmondta, hogy már ötödnapja küldte utra kutyáját, mi pedig elmondtuk, hogy csak most este érkezett a faluba. Mi történt vele ama öt nap alatt? ki nem találhattuk, Hector pedig persze el nem tudta mondani.

Több hét multával azonban mégis kikerült a dolog; megtudtuk, hogy Hektort erőszakkal elragadták és elvitték messzire, több mint harmincz mértföldnyire falunktól. De a hű állat azonnal megszökött elrablójától és sietett haza gazdájához. Hogy talált haza, mennyit szenvedett a hosszú utban? Ki tudná megmondani? Csak az bizonyos, hogy a mint végre falunkhoz eljutott, rögtön oda sietett, ahol ötödnapra a kosarat elhagyta: kiásta a hó alól, bejött a faluba s megmentette gazdáját a haláltól.

Mondanom sem kell, hogy ezentul nemcsak az öreg Gáspár, hanem minden ismerőse is csak még inkább szerette a hű állatot, s nekünk gyermekeknek egész ünnepünk volt, mikor Gáspár bácsi tavasszal ismét egészen fölgyógyult, megint végig sétált Hektorral a falun, vagy ha mi kísértünk hozzá és régi szokás szerint vidám tréfa között töltöttük az időt.

SZERECSEN NÉPFAJOK.

(Képpel a 224. lapon.)

ASZERECSENEKRŐL vagy négerekről többször beszéltem már nektek s ha el sem mondom újból, tudni fogjátok, hogy a szerecsenek a forró égöv alatt élő néptörzsek. Most már vannak szerecsenek Amerikában is, de igazi hazájuk Afrika, melynek ősi, benszülött lakossága nagyobb részt szerecsen, azaz fekete bőrű. Onnan terjedtek el mindenfelé s néha-néha akár még Budapest utcáin is láthatni egyet-egyét és itt már nem is igen bámulják a járókelők.

Mi, akiknek fehér bőrünk van, rutnak találjuk a fekete bőrű szerecsent; de ez csak ízlés és megszokás dolga; a szerecsenek megfordítva nagyon csufnak tartják a »fehér« embert; nekik csak az szép, aki fekete, épen, mint az indianusnak csak a vörös, a mongolnak csak a sárga bőrű ember igazán szép — ezért, mert ők maguk is olyanok.

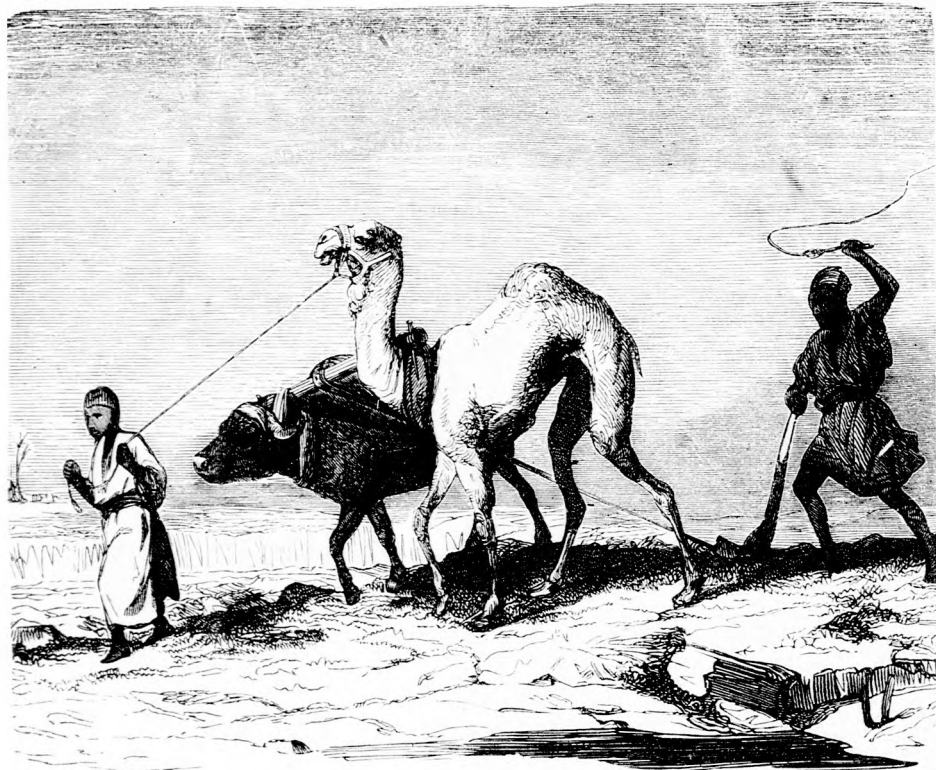
Nagyobb bajuk a szerecsen nép törzseknek, hogy többnyire még igen mivelletlen állapotban élnek, sőt vannak olyan törzsek is, melyek jóformán egészen vadon barangolnak a pusztákon és erdőkben, a földmivelést, szántásvetést nem ismerik, csak vadászatból élnek vagy pedig abból, hogy rabolnak a miveltebb szomszéd törzseknél. Egymás közt a szerecsen néptörzsek örökös háboruságban élnek s folyton ölik és pusztítják egymást.

Régibb időben a miveltebb fehér nemzetek azt hitték, hogy a szerecsenek, azért, mert fekete a bőrük és mert teljesen tudatlanok, nem olyan emberek, mint a többiek, hanem hogy szabad velök úgy bánni, mint az oktalán állatokkal. Ezért aztán Afrikában erőszakkal vagy csellel, vagy pedig pénzért is összeszedtek minden esztendőben sok ezer szerecsent és elhurczolták a szerencsétleneket messze, idegen világrészekbe, hol rabszolgák let-

tek és kegyetlen bánásmódban részesültek. De ennek most már vége van, mert mindenütt belátták, hogy akármilyen színű az ember, egyenlően testvéreknek kell egymást tekintenünk; ezért most már nincsenek szerezsen rabszolgák.

Mint a képen a sokféle arczból láthatjátok, az afrikai szerezsenek nagyon különböznek egymástól, habár mindnyá-

jan feketék is. A forró sivatagokon élő törzsek majdnem egészen meztelenül járnak, mások viszont már szépen öltözködnek. Minden törzsnek más-más szokásai vannak; némelyiknél azt tartják szépnek, akinek a bőrén tarka figurák vannak kiszurkálva; mások az arczukon, orrukon, sőt az ajkukon hordják az ékszereket, ami nekünk roppant csúnyának látszik. Van-

EGYPTOMI SZÁNTÓVETŐ. (Lásd a 230. lapon.)

nak törzsek, melyek rendes városokban lakaak és különféle mesterségekhez is értenek; de valamennyien bálványimádók és sok helyen még mai nap is uralkodik az a szörnyű szokás, hogy bálványaik tiszteletére embereket ölnek meg, többnyire a csatában elfogott ellenségeket.

Európából sok tudós utazó járt már Afrikában e szerezsen népek közt, hogy megismerhessük őket; egy magyar tudós is járt ott: Magyar László s ezeknek a tudós utazóknak köszönhetjük, amit eddig a szerezsen népekről tudunk.

Felelős szerkesztő: **Forgó bácsi**. Kiadó-hivatal: Budapest, barátok tere, 7-ik sz., Athenaeumi-épület
Budapest 1877. Nyomtatja a kiadó-tulajdonos: **Athenaeum** irodalmi és nyomdai részv. társulat.

Megjelen hetenként egyszer, 16 oldalon.